

ÅRGANG 43 – NR. 1293 – MARTS 2016

PRIS 29,50 KR.

NOTAT

– magasin om demokrati og Europa

Hvordan løser EU flygtnings- krisen?

Leder:

Det store kyllingespil

FÆLLESSKAB. Hvordan løser EU flygtningekrisen? Det er spørgsmålet, som denne måneds NOTAT tager udgangspunkt i, og det er ikke helt nemt at besvare. For uanset, hvor mange forskellige idéer og løsninger, der er blevet fremlagt, så kan EU-landene ikke blive enige. Selv de aftaler, der allerede er indgået, rykker sig ikke ud af flækken. Færre end 300 asylansøgere er blevet fordelt af de i alt 160.000 personer, som det ellers var aftalen, at landene skulle dele mellem sig via en særlig kvoteordning.

I stedet fortsætter landene med at tolke reglerne i Dublin-forordningen på hver deres kreative måde. Resultatet er, at alle tænkelige kneb bliver brugt til at skubbe flygtninge over til de andre for at holde dem væk fra egen dør. Hegn, skræmmeannoncer og manglende registrering af fingeraftryk er bare et par af manøvrerne.

Man kan derfor med lidt god vilje anskue landenes handlinger, som positioneringer i et spil chicken. Chicken er det spil, som ofte bruges i bilfilm. Her kører to biler mod hinanden i høj fart, og taberen er den bil, som viger til siden for at undgå, at bilerne støder sammen. I vores kontekst er taberne de lande, som til sidst bliver presset til at stemme for en ny version af Dublin-forordningen på de mindst favorable vilkår.

Det, der gør chicken så spændende er, at bilerne risikerer at nå et "point of no return", hvor det ikke er muligt at vige til siden mere. Derfra er der kun kollision og døden tilbage. Og hvad er så døden for et land? Det kan være mange ting: En ødelagt velfærdsstat, statsbankerot eller et totalt sammenbrud af grundlæggende værdier. Sidstnævnte ses allerede udvikle sig i takt med, at tilknytningen til de højrenationalistiske partier bare stiger og stiger. Den tendens ses i mange EU-lande. Og opbakningen vil vokse, indtil der er fundet en bæredygtig løsning på flygtningekrisen.

Den sande død for et land må dog siges at være krig og opløsning, og så langt ud er EU-landene trods alt ikke kommet endnu. Til gengæld er de nået til et sted, hvor EU er ved at gå i opløsning. Opbakningen til unionen er stærkt dalende, og den frie bevægelighed er stort set sat ud af kraft.

Her på NOTAT ser vi derfor frem til, at Kommissionen snart fremlægger et nyt forslag til en revision af Dublin-forordningen. Hvis de mangler inspiration, kan de starte med at læse dette blad.

*Lise Møller Schilder,
temaredektør*

Derfor søgte Abo og Muhammad asyl i to EU-lande

Side 4-5

To meget forskellige bud på en ny flygtningepolitik

Side 6-7

Humanitære hjælpearbejdere skal kunne straffes

Side 8-9

Disse lande betaler EU for at holde flygtninge væk

Side 10-11

Flygtningekrisen skaber interne kampe i EU's medlemsstater

Side 12-13

NOTAT
- magasin om Demokrati & Europa

Redaktion: NOTAT, c/o DEO,
Fælledvej 12, København N.
redaktionen@notat.dk

Ansvarshavende redaktør:
Rasmus Nørlem Sørensen

Temaredektør: Lise Møller Schilder

I redaktionen:
Staffan Dahllöf, Anders Høeg Lammers,
Peter Riddersborg og Finn Ellegaard

Udgivet af Oplysningsforbundet DEO
Abonnement: NOTAT,
Nordkystvejen 2F, 8961 Allingåbro,
tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk
CVR nr.: 18411008

Layout og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00

ISSN: 1603-7480

NOTAT og Oplysningsforbundet DEO er et uafhængigt oplysningsnetværk om EU under mottoet "Mere spændende. Mindre fastlåst" – og uden tilknytning til partier eller bevægelser.

For kun 295 kr. om året får du abonnement på NOTAT og rabat på deltagelse i DEO's arrangementer. Skriv til notat@notat.dk eller ring 86 48 16 00.

Her forlader en gruppe kroatiske og bosniakiske flygtninge en færge ved havnen i den kroatiske by Rijeka i 1992. De er flygtet fra Bosnien, hvor borgerkrigen var brudt ud samme år.

FOTO: POLFOTO

Flygtningene som kom – og som blev

Godt 20.000 af i alt 2,2 millioner flygtninge fra Balkan kom til Danmark i 1990'erne. De fleste blev i landet.

AF STAFFAN DAHLLÖF

ERFARINGER. Tallene er ikke helt sammenlignelige, men størrelsesordenen minder om noget, vi har oplevet før:

»Situationen kan sammenlignes, fordi der sidste år blev givet asyl til 10.885 ansøgere plus 12.133 familiesammenføringer. I årene 1992-1993 gav Danmark asyl til godt 20.000 ansøgere fra Bosnien,« siger Anette Christoffersen, integrationschef i Dansk Flygtningehjælp.

»Det, som er anderledes fra Balkan-krigene er, at man dengang flygtede fra et sted og én konflikt. Hovedparten af dem, der kom til Danmark, var bosniere. I dag flygter folk fra krigen i Syrien og Afghanistan, men også fra Iran, Irak, Eritrea og andre steder. I den forstand er det et paradigmeskift,« tilføjer hun.

Facit i dag er, at hver tiende bosnier senere vendte tilbage, og et par tusinde rejste videre til andre lande. Tilbage i Danmark blev 17.829 bosniere.

Sortering i Zagreb

Birte Weiss var socialdemokratisk in-

denrigsminister, og dermed flygtningeansvarlig fra 1993 til 1997. Hun har siden dokumenteret Balkan-krigene, senest i bogen "Og Balkan kom til Danmark" fra sidste år. Dengang fik Danmark oprettet et myndighedskontor i Kroatiens hovedstad, Zagreb, hvor dansk personale tog stilling til, om flygtende bosniere kunne få beskyttelse i Danmark:

»Det er ikke en ordning, man kan kopiere i dag, men selve tankesættet kan godt bruges. Af de 6141 personer, som passerede kontoret i Zagreb, fik godt 5000 efterfølgende asyl i Danmark. En fordel var, at indkvarteringen i Danmark kunne forberedes bedre, og "asyl-rejsearrangørerne" blev sat skakmat. Flygtninge fra Bosnien var ikke længere en økonomisk malkeko,« siger Birte Weiss.

De bosniere, der ankom som børn, eller som er født i Danmark, blev godt integrerede. Bosniske kvinder mellem 18 og 24 år er i højere grad i gang med en videregående uddannelse end deres danske jævnaldrende.

Derimod fik mange mænd over 50 år aldrig en fod ind på arbejdsmarkedet,

eller også faldt de hurtigt ud af beskæftigelse.

Danmark havde dengang 350.000 arbejdsløse – i december sidste år var det tal 119.000.

Misforståede landsbyer

»En erfaring fra 90'erne er, at lang ventetid på asylcentre får negative konsekvenser. Man mister grebet om sig selv og kommer til at leve i en afsondret boble,« siger integrationschef i Dansk Flygtningehjælp Anette Christoffersen.

»En positiv erfaring er dog, at det midlertidige system, som blev bygget op, var karakteriseret af en høj grad af selvorganisering. Det bidrog til at bryde passiviteten, og det kan vi lære af. Forslagene om at få asylansøgere og flygtninge hurtigt ud på arbejdsmarkedet ligger i den retning.«

Til gengæld advarer Anette Christoffersen imod forestillingen om, at dem, der kommer nu, hurtigt vender tilbage.

»Forestillingen om, at folk vil bo i flygtningelandsbyer i en begrænset periode, er helt at misforstå erfaringerne fra 1990'erne,« siger Anette Christoffersen. ♦

Derfor søgte Abo og Muhammad asyl i to EU-lande

Nogle flygtninge har fået asyl i både Bulgarien og Tyskland. Deres historie vidner om et asylsystem i total opløsning.

AF: LISE MØLLER SCHILDER

SYSTEMKRISE. Jeg mødte Abo Ibrahim og Muhammad Amin sidste år i en flygtningelejr i Bulgarien. Det var i april måned. Vejret var godt, men det føltes gråt på grund af lejrens nedslidte bygninger. Jeg var sammen med to medstuderende taget af sted for at samle materiale til vores speciale. Vi talte med mange flygtninge, som var strandet i Bulgarien, fordi de var blevet opdaget ved grænsen og efter EU's regler blev nødt til at søge asyl i landet.

Da vi kom hjem til Danmark, tog jeg kontakt til Abo over Facebook, men til min store overraskelse var Abo ikke i Bulgarien længere. Han var i Tyskland sammen med sin kone, og de havde fået lov til at søge asyl. Det undrede mig, fordi Abo efter vores møde havde fået asyl i Bulgarien.

»Efter otte måneder fik vi asyl og rejsedokumenter i Bulgarien, så vi lovligt kunne rejse i Europa. Men det betyder ikke, at man bare kan rejse videre med fly. Man bliver nødt til at lade som om, man er turist. Jeg skulle tegne en rejseforsikring og booke et hotel i Paris i fem

dage og så selvfølgelig købe en returbillet,« fortalte Abo.

Derudover skulle han have en del kontanter på sig, så de ikke virkede fattige. Planen lykkedes. Selvom Abo blev afhørt i lufthavnen i Paris, blev de til sidst lukket ind i Frankrig.

»Derfra tog vi toget mod Tyskland. Det stoppede ved grænsen, og en tysk betjent kom ind og spurgte, om han måtte se vores pas. Jeg gav ham mit pas, og så sagde han: 'Velkommen til vores land'. Jeg var virkelig overrasket og glad, fordi jeg troede, at politiet ville fængsle os ligesom i Bulgarien.«

Herefter søgte Abo og hans hustru asyl i Tyskland, forklarede han mig. Det havde jeg svært ved at forstå. For mig gav det ikke mening, at de overhovedet kunne få lov til at søge asyl og ikke straks blev sendt tilbage efter reglerne i Dublinforordningen. Abo kunne ikke give mig et svar. Til gengæld fortalte han, at Muhammad også var ankommet til Tyskland.

Den alternative rute

Jeg tog derfor kontakt til Muhammad, som fortalte næsten samme historie. Han havde først fået asyl i Bulgarien, hvorefter

han var rejst med fly til Østrig og dernæst med en minibus til Tyskland.

Jeg har hørt mange historier om, at folk straks rejser videre, selvom de har fået taget deres fingeraftryk i Italien, Ungarn eller Bulgarien. Så jeg undrede mig over, at Muhammad og Abo ventede med at rejse fra Bulgarien, til de havde fået asyl.

»Jeg planlagde ikke at søge asyl i Bulgarien, men da vi blev stoppet ved grænsen, blev vi arresteret, og samtidig tog de alle vores dokumenter. De tog vores fingeraftryk, og så sagde de, at de ville fængsle os i et år under forfærdelige forhold, hvis vi prøvede at krydse den nordlige grænse for at tage til Tyskland. Så vi var meget bange, og da de havde taget vores dokumenter, kunne vi ikke rejse lovligt tilbage til Tyrkiet, så vi blev nødt til at søge asyl,« forklarer Muhammad.

Han kender mange, der alligevel tog chancen og kom uskadt frem til Tyskland. Så heldigt faldt det dog ikke ud for en af hans venner, som blev fanget, da han ville krydse grænsen til Rumænien. Han blev efterfølgende fængslet i et år.

I løbet af sommeren 2015 blev det også sværere at krydse landegrænserne, selv med lovlige rejsedokumenter. Folk blev stoppet i Rumænien, Ungarn og Serbien, og derfor udviklede der sig en ny måde at komme fra Bulgarien til Tyskland, fortæller Muhammad.

Flygtningelejren i den bulgarske by Harmanli, som Abo Ibrahim og Muhammad Amin opholdt sig i.

hver stat har deres egen måde at forholde sig til flygtninge. Nogle er positivt stemt, andre er ikke. Jeg kender mange, som har måttet betale en advokat, som har ført deres sag med argumentet om, at de ikke skulle tilbage til Bulgarien, fordi systemet er brudt sammen dernede. Hvis dommeren er på deres side, kan de få asyl, men nogle bliver også sendt tilbage,« forklarer Muhammad.

Korruption i alle led

Selvom forholdene for flygtninge er meget dårlige i Bulgarien, må andre EU-lande stadig sende dem tilbage, hvis de har fået taget deres fingeraftryk i Bulgarien først. Der er dog forhold i landet, som er stærkt kritisable. I den lejr, mine medstuderende og jeg besøgte, er alle led i asylprocessen forbundet med afpresning. Hvis man vil have sin sag optaget, skal man betale penge under bordet. Hvis man vil have en advokat, og hvis man vil have en positiv afgørelse, må man også til lommerne, fortæller Muhammad.

For dem, som så får asyl, er der ingen offentlig hjælp til hverken mad eller bolig, og der er meget få jobs. Det værste er dog korruptionen, forklarer Muhammad.

»Mange af os fra Syrien gjorde jo oprør mod Assad, fordi der var så meget korruption og kontrol. Vi ville leve i et frit land. Krigen startede, fordi vi ville have et demokratisk styre. Så da vi ankom til Bulgarien, kunne vi slet ikke fatte, at vi var kommet til EU.«

Et godt eksempel er den vagt, der fulgte med os rundt i lejren, da vi var på besøg i april. Han skulle sikre sig, at ingen sagde noget dårligt om lejren, hvilket resulterede i, at stort set alle asylansøgerne var meget positive, selvom forholdene tydeligvis var ret dårlige. Selv da vi flyttede interviewene uden for lejren og hen på en café, fulgte vagten efter os. Det gjorde Muhammad mig opmærksom på flere måneder senere.

»Det var derfor, jeg ikke sagde så meget dengang. Jeg var bange for, at min asylansøgning ville blive udsat eller afvist,« siger han. ♦

Navnet Abo Ibrahim er opdigtet af hensynet til familiens sikkerhed, som kan være i fare, hvis de tilbagesendes til Bulgarien. Hans rigtige navn er redaktionen bekendt.

»I starten rejste folk med fly til Belgien og Holland og andre vestlige lande, men efter noget tid begyndte Holland at sende folk tilbage til Bulgarien. Senere gjorde Østrig og Belgien det samme, så nu kan man kun rejse til Paris,« siger han.

Asyl i to lande

På trods af Muhammads forklaring, var jeg stadig forvirret. Hvis man ikke kan få asyl i to lande i EU, hvorfor kunne alle disse mennesker så rejse til Tyskland og søge asyl?

»Da jeg var i Bulgarien, indførte Tyskland en lov om, at alle syrere, som ankom fra Østeuropa, var fritaget fra reglerne i Dublin-forordningen. Loven virkede kun i to måneder, men jeg var så heldig at nå til Tyskland i den periode,« siger Muhammad

og forklarer, at han derfor fik asyl meget hurtigt.

Abo og hans kone var ikke lige så heldige. De ankom til Tyskland, før loven trådte i kraft, så de ved først til april, om de får asyl. I mellemtiden har de fået det barn, de altid har drømt om, men som de ikke kunne få i Syrien, hvor Abo's kone aborterede fire gange, på grund af den stress hun oplevede, hver gang der blev skudt på deres hjem.

Deres chancer for at få asyl afhænger af synet på flygtninge i den delstat, som behandler sagen, så det er endnu usikkert, om de bliver sendt tilbage. Sandsynligheden for at få asyl er dog større, fordi de har fået en lille dreng, som ville få det svært i Bulgarien.

»Tyskland har mange delstater, og

Glem konventionerne

Medmindre vi tør se på de konventioner, der får flygtningene til at søge mod Europa, vil flere og flere søge herop. Og derved hjælper vi blot en brøkdel af dem, vi kunne hjælpe i nærområderne.

AF ANDERS HØEG LAMMERS

LØSNINGER. De seneste år har journalist og satiriker Mikkel Andersson været en af flygtninge- og indvandrerdebattens mest markante stemmer. Med kronikker, debatindlæg, artikler og hyppige Facebook-opslag har han sat fokus på konsekvenserne for Danmark ved at modtage flere ikke-vestlige indvandrere og flygtninge. Han har stillet svære spørgsmål til "humanisterne" med indlæg som "Hvad vil humanisterne med indvandringen?" og "Nej, vi skal ikke redde verden". Men hvad mener han egentlig, vi skal gøre i den nuværende situation?

Mikkel Andersson, har vi slet ikke et ansvar for verdens flygtninge?

P.t. har vi jo et konventionsbundet ansvar for alle, der kan sætte foden på dansk jord. Humanitært mener jeg også, at vi som et rigt land har et moralsk ansvar for at hjælpe. Spørgsmålet er så bare, hvordan du gør det mest effektivt og hjælper flest muligt.

Og der er du skeptisk i forhold til den førte politik?

Ja. Problemet er, at FN's flygtningekonvention fra 1951 de sidste 35-40 år er blevet brugt til noget andet, end den var tiltænkt. Nemlig asylbaseret migration og flugt fra ikke-vestlige lande i stort omfang frem for beskyttelse her og nu og så hjem igen bagefter.

Hvorfor er det et problem?

I forhold til flygtningene – fordi vi hjælper ekstremt få for ekstremt mange penge. Alene i januar sidste år forhøjede den daværende SR-regering det beløb, der skulle til for at modtage flygtninge, med over fire milliarder kroner. Det er mere end de ca. 3,8 milliarder kroner, som UNHCR bruger på sin indsats i Libanon.

I forhold til Danmark – fordi integrationen har fejlet. For få kommer ud på arbejdsmarkedet, for mange har sociale problemer, efterkommerne klarer sig dårligt, og vi ser en overrepræsentation i kriminalitetsstatistikkerne.

Hvis du sad med magten til at kunne lave en ny flygtningepolitik for Danmark og Europa, hvordan ville den så se ud?

Så skal vi enten helt af med konventionerne eller lave en radikal omfortolkning af dem. Og så give al hjælpen til nærområderne i stedet. Hvis tilstrømningen fortsætter – og det tyder tallene på – tror jeg også, vi kommer til at se på konventionerne.

Hvorfor?

Fordi incitamentstrukturen simpelthen er for stærk lige nu. Konventionerne er jo sådan nu, at hvis du er berettiget til asyl, bruger en hel masse penge på at komme hertil og sætter dit liv på spil i en hullet båd på Middelhavet, så er du garanteret at kunne skabe en fremtid her med din

familie. Og så er det da klart, de kommer. Merkel har jo også direkte inviteret dem. Jeg ville selv gøre det samme, hvis jeg troede, det kunne skabe mig et bedre liv.

Så argumentet er, at i nærområderne kan vi hjælpe mange flere og som bonus beskytte vores eget samfund mod en fejlslagen indvandring?

Ja. Der er noget grundlæggende usympatisk i den nuværende incitamentstruktur. Vi hjælper de – relativt set – stærke flygtninge, der kan og tør rejse, mens resten får peanuts i nærområderne. Og når de europæiske økonomier bliver tilstrækkeligt påvirkede, er det jo tit bistanden i nærområdet, der bliver nedprioriteret. Både SR- og V-regeringen har taget penge fra udviklingsmidlerne og brugt dem på indkvartering her. Det er en indlysende skæv prioritering at bruge alle pengene på de meget få, der kommer herop.

Hvor mange penge skal vi så sende mod nærområderne?

Nu er jeg ikke økonom, men f.eks. fire-seks milliarder kroner ville gøre en helt enorm forskel, når du kigger på, hvilke budgetter UNHCR og World Food program opererer med. Lejrene i nærområderne er slet og ret for dårlige, og det får folk til at flygte, når de er garanteret asyl, hvis de når frem. ♦

Forskningschef på Institut
for Menneskerettigheder
Thomas Gammeltoft-Hansen.

Det er ikke svært at finde løsninger

Det vanskelige er ikke at finde løsninger, der virker. Det vanskelige er at få overbevist EU-landene om, at det er i deres egen interesse at handle i fællesskab.

AF ANDERS HØEG LAMMERS

LØSNINGER. Det virker til, man stadig venter på, at det skal blive værre, før det kan blive bedre. Ordene er Thomas Gammeltoft-Hansens – forskningschef på Institut for Menneskerettigheder og en af Danmarks førende eksperter i asyl- og flygtningeret.

Thomas Gammeltoft-Hansen, hvad mener du med det udsagn?

At problemet måske skal vokse endnu mere, for at man kan skabe den politiske vilje, der skal til for at nå en løsning, som rent faktisk virker. Og det er højt spil, for derved risikerer man jo at underminere troen på EU-systemet og fællesskabet endnu mere, end det allerede er sket. Så længe vi stadig venter på de fælles løsninger, ser vi de enkelte lande føre en egoistisk politik, der skubber byrden over på naboerne – *beggar-thy-neighbour* kalder man det. Det er ikke mindst Danmark et eksempel på.

Så hvert land forsøger på må og få at hjælpe sig selv, mens ingen ser på helheden?

Præcis. Hvad et land kan gøre afhænger af, hvor det ligger geopolitisk. Sverige kan lave kontrol gennem transportøransvar, fordi de har en vandgrænse og en bro, Danmark kan gøre det mindre attraktivt at komme herop, og yderlandene kan forsøge at kontrollere deres grænser og sende flygtningene videre op igennem EU. Men det er jo indlysende, at den form for politikker ikke skaber reelle løsninger.

Hvad burde EU så gøre?

Løsningerne kommer næppe fra EU-institutionerne. Medlemslandene må have ejerskab over løsningerne, fordi det her emne rører så meget ved deres suverænitetsfølelse.

Hvad er de rigtige løsninger så?

Du får ikke Grækenland, Ungarn og Italien med på, at de skal tage alle, og du får ikke de andre EU-lande med på, at alle asylansøgere fordeles efter et fast kvotesystem. Derfor er det rigtige en blandingmodel, hvor vi på den ene side sikrer en større grad af omfordeling end under Dublin-systemet, og samtidig kompenserer og hjælper de yderlande, der tager den største del af læsset. Her taler vi ikke bare økonomisk bistand til at modtage asylansøgere, men også til at skabe integration og jobmuligheder. Tilsvarende skal man turde tænke innovativt – f.eks. med en mikrolånsmodel til flygtninge, der vil være selvstændige og har en forretningsplan, så dem, der kan og vil, kommer til at bidrage til det danske, svenske eller tyske samfund fra dag 1.

Hvorledes med nærområderne, vi kan vel også gøre noget for, at færre kommer herop?

Ja. Problemet i nærområderne er ikke manglende fysisk beskyttelse, men manglende rettigheder og livsmuligheder. Mange af dem, der er flygtet videre siden

sidste sommer, fortæller den samme historie om manglende adgang til jobs og skole til børnene.

Dermed siger du også, at mere støtte til lejrene ikke er nok?

Ja, det hjælper på den korte bane. Men på den lange bane er du nødt til at skabe muligheder. Det er jo ofte familier med blikket rettet mod den næste generation. Opgaven er at gøre det attraktivt for Libanon at huse flygtninge og gøre det realistisk for flygtninge at blive der. Og der skal vi aktivt bruge vores handelspolitik og europæiske virksomheder til at gå ind og skabe jobs, hvor eksempelvis halvdelen går til libanesere og halvdelen til flygtninge. Så Libanon får en gevinst for gradvist at åbne sit jobmarked, og flygtningene kan se fremtidsmuligheder, som gør, at de ikke behøver flygte videre mod Europa.

Hvad skal der til for, at politikerne køber dine løsninger?

At de indser, at flygtningepolitik ikke kan reduceres til indenrigspolitik. Ser man på de seneste to års stigninger, er det jo soleklart, at stramningerne og de halvbagte løsninger ikke virker – antallet stiger stadig. En fælles og koordineret løsning, hvor hvert land løfter sin del, og vi gør det attraktivt for nærområderne, så de ikke knækker sammen, er ikke bare humanistisk politik, men et spørgsmål om behård egeninteresse. ♦

Humanitære hjælpearbejdere skal kunne straffes

Forbud mod flygtningehjælp kan komme til at erstatte den asylpolitik, som aldrig rigtigt fandtes. Vestager er bekymret over tanker om mini-Schengen.

AF STAFFAN DAHLLÖF

DE UVILLIGE. Ministerrådets hollandske formandskab vil udviske de juridiske forskelle mellem hjælp til ulovlig indvandring og trafficking, så begge definitioner fremover betragtes som menneskesmugling med henblik på at udnytte de indsmuglede personer.

Humanitær hjælp til flygtninge skal dermed kunne retsforfølges. Sådan beskriver Steve Peers, professor i EU-ret ved universitetet i Essex, arbejdet med en kommende EU-lov om "smugling af migranter", som han har fået indsigt i.

»Forslaget tager ikke hensyn til den centrale rolle, som lokale grækere og andre frivillige har spillet ved modtagelsen af flygtninge. EU-lov må ikke kunne bruges til at straffe humanitære hjælpere,« siger Peers.

Samtidigt arbejder Grækenland på, at nødhjælpsarbejdere i landet skal registreres af politiet for at få lov til at arbejde.

»Forslaget vil kriminalisere ngo'er, lokale indbyggere og frivillige, som arbejder heroisk med at hjælpe flygtninge, mens EU's institutionerne ikke gjorde noget som helst,« siger Tony Bunyan fra dokumentationscentret Statewatch, der arbejder med at gøre de to forslag kendte.

"Skruet brutalt op"

De to initiativer kan ses som et eksempel på et mere udtalt politisk ønske om at "skruer brutalt op" ved EU's ydre grænser, som den radikale Sofie Carsten Nielsen også har givet udtryk for, og som er en følge af de hurtigt voksende revner i den fælles asyl- og indvandringspolitik – en politik baseret på to grundpiller:

- Indrejsende registreres ved unionens ydre grænser, mens der er fri bevægelse mellem medlemslandene.
- Indenfor de ydre grænser er der fælles regler for asylansøgere, migranter, turister, forretningsrejsende, og hvem der ellers bliver lukket ind.

Problemet er, at på asylområdet har de fælles regler aldrig rigtigt virket. Det har advokater, migranter, asylansøgere og menneskesmuglere vidst siden den 21. januar 2011. Den dag erklærede Europarådets Menneskerettighedsdomstol (EMD), at Grækenlands "nedværdigende" behandling af asylansøgere var et brud mod den Europæiske Menneskeretskonvention. Belgien måtte derfor ikke sende afghaneren M.S.S. tilbage til Grækenland, hvor han først var kommet til.

Dublin i opløsning

Et år senere afsagde EMD en lignende dom over Italien i en sag om en flygtende familie; som ikke kunne sendes tilbage fra Schengenlandet Schweiz uden at komme i strid med Menneskeretskonventionen.

»Med de to domme gik Dublin i opløsning,« konstaterer Anette Christoffersen Integrationschef i Dansk Flygtningehjælp.

I praksis har Italien og Grækenland kun registreret eller asylbehandlet et fåtal af dem, der kom over havet. Det var aldrig en statshemmelighed, men heller ikke noget, som virkelig optog sindene længere nordpå. Først med den øgede trafik fra Nordafrika til Italien, senere fra Tyrkiet til Grækenland, blev konsekvenserne for alvor tydelige.

Det todelte svar fra EU-systemets side består nu af et forsøg på at genetablere den grænsekontrol, som hidtil ikke har virket i den græske ø-verden, kombineret med betaling til Tyrkiet for at holde asylansøgere og migranter tilbage på tyrkisk jord. Den anden del af krisehåndteringen er Kommissionens forsøg på at gennemtruffe en ny Dublin-forordning. Her skal medlemslandene forpligte sig eller tvinges til at fordele asylansøgere mellem hinanden. En proces der forsigtigt sagt, går trægt.

14 lande imod

Lige nu har 14 af de 28 medlemslande – alle de tidligere østlande plus Belgien,

Frankrig, Spanien og Portugal – et "generelt forbehold for substansen" i det nye forslag om fordeling af asylansøgere i krisesituationer. Det fremgår af et referat fra ministerrådets generalsekretariat, som Statewatch har gjort tilgængeligt.

Kun Tyskland, Østrig og Sverige fremstår som fortalere for et fordelingsystem. Sveriges justits- og migrationsminister, Morgan Johansson, henviser til beslutningen i efteråret 2015 om at fordele 160.000 asylansøgere, som befinder sig i Grækenland og Italien, for at vise at det vanskelige alligevel er muligt.

»Vi fik den midlertidige omfordeling igennem med kvalificeret flertal. Så må vi bygge videre med støtte fra de lande, som gik med på det,« siger han.

Men det er jo ikke gennemført – færre end 500 af de 160.000 er kommet videre?

»Nej, men der var en accept af selve tanken, og der var mange, som mente, at det ikke engang ville være muligt. Men jeg må sige, at det ser mørkere ud end i efteråret, fordi Polen siden har skiftet regering.«

Men ikke engang den fordelingsordning, man er blevet enig om, bliver gennemført?

»Det er en helt klassisk situation. Vi fører nogle robuste diskussioner, og hvis det ikke virker, ses vi i retten,« siger Margrethe Vestager.

Mini-Schengen

Den oprindelige politik – og på papiret mest logiske løsning – som dækker over kontrol og bunden fordeling, fortøner sig efterhånden i horisonten. Imens ruller medlemslandene pigtråd ud, indfører transportøransvar og ID-kontroller, og lovgiver om beslaglæggelse af asylansørgeres værdigenstande.

Fra EU-systemets side indebærer det en anden og større udfordring end flygt-

ningenes skæbne: Truslen mod fri bevægelighed. Kommissionen fik i december til opgave at forberede en midlertidig suspension af Schengenreglerne i op til to år (NOTAT nr. 1291) – en slags accept af tingenes tilstand.

»Når medlemslandene søger at finde nationale løsninger bliver vi i Kommissionen optaget af, at Schengen kan fortsætte i en eller anden form, for hvad er alternativet?« kommenterer Margrethe Vestager.

Et alternativ kan vel blive et mini-Schengen mellem de oprindelige medlemslande, (Belgien, Holland, Luxembourg, Tyskland og Frankrig)?

»Ja, den diskussion er kommet tilbage, og den bliver meget kontant,« siger Margrethe Vestager. ♦

Kan man omvendt forestille sig en effektiv grænsekontrol uden et omfordelingssystem?

»De to ting hænger sammen. Asylansøgere skal ikke kunne vælge det land, som de vil til, og landene skal ikke kunne vælge, om man vil modtage ansøgere eller ej. Hvis man ikke finder en løsning hele vejen, så ender det med den skæve fordeling, som vi har nu. Sådan er det jo,« siger Morgan Johansson.

”Så ses vi i retten”

Stillet overfor spørgsmålet om ikke grænsekontrol og en ny Dublin-forordning hænger sammen, svarer den danske EU-kommissær Margrethe Vestager:

»Jeg ved ikke, om man kan etablere et 1:1-forhold mellem de ydre grænser og Dublin. En ny Dublin-forordning er højt prioriteret af det hollandske formanskab, men det er vitterligt et åbent spørgsmål, hvad der vil ske. Der er brug for fællesskab i langt højere grad, både for at beskytte flygtninge og for at sende de afviste tilbage.«

Council of the European Union

Brussels, 2 February 2016
(OR. en)

Interinstitutional File:
2015/0208 (COD)

5564/16

LIMITE

ASILE 6
CODEC 78

OUTCOME OF PROCEEDINGS

From:	General Secretariat of the Council
To:	Delegations
No. prev. doc.:	14951/15 ASILE 20 CODEC 1653
No. Cion doc.:	11843/15 ASIM 79 CODEC 1167 + ADD 1
Subject:	Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a crisis relocation mechanism and amending Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third country national or a stateless person

At its meeting on 21-22 January 2016, the Asylum Working Party examined the proposal for a crisis relocation mechanism on the basis of document 5312/16 and addressed notably the comments made by delegations at previous meetings of the Asylum WP, Friends of Presidency (Asylum) and JHA Counsellors held in September-December 2015.

The following delegations have general scrutiny reservations on the text appearing in the Annex:
AT, BG, EL, FI and SI

BE, CZ, EE, ES, FR, HR, HU, LT, LV, PL, PT, RO, SI and SK have general reservations on the substance of the proposal. HU and SI have also parliamentary scrutiny reservations.

Massiv modstand eller "the coalition of the unwilling":

14 EU-lande (farvemarkeret) er modstandere af selve tanken om, at flygtninge skal fordeles i krisesituationer, viser det lækkede forhandlingsreferat. Danmark deltager i forhandlingerne, men omfattes ikke af forslaget og markeres ikke i diskussionerne.

Disse lande får penge for at holde flygtninge væk

EU har gennem årtier indgået kontroversielle aftaler om grænsebevogtning med sine nabolande. Tyrkiet er seneste navn på listen, hvor også Ukraine, Libyen og Marokko står.

AF: LISE MØLLER SCHILDER

GRÆNSEKONTROL. Det er ikke nogen hemmelighed, at statslederne i EU ikke kan blive enige om en fælles løsning på flygtningekrisen. Forslag om at fordele asylansøgere gennem faste kvoter har kun få støtter. Til gengæld findes der en anden strategi, som nyder stor opbakning fra alle lande.

Den går ud på at betale nabolande, så de bliver mere effektive til at beskytte de grænser, der leder op til EU. Derfor har EU senest indgået en aftale med Tyrkiet, som betyder, at Tyrkiet får 22 milliarder kroner til at hjælpe de omkring 2,5 millioner flygtninge, som bor i landet. Pengene skal dog også bruges til at sikre Tyrkiets grænser, så det bliver

sværere for flygtninge at nå EU. Og den strategi er langt fra nyskabende, fortæller Martin Lemberg-Pedersen – post.doc på Københavns Universitet.

»EU og medlemsstaterne har lavet de her aftaler de sidste 20 år. Det startede bilateralt – eksempelvis mellem Spanien og Marokko eller Italien og Libyen. Især Spanien og Marokko satte fart på udviklingen, fordi det var den primære migrationsrute i starten af nullerne,« forklarer han.

Aftaler hele vejen rundt

I løbet af nullerne begynder EU så også at interessere sig for at lave lignende aftaler. I dag indgår EU blandt andet i de såkaldte EUBAM samarbejder (EU Border Assistance Missions) med Ukraine

og Moldova, hvor målet er at forbedre bevogtningen af grænserne – hvilket EU har givet i alt 500 millioner kroner til over seks år.

Ofte er støtten til at bevogte grænserne også kombineret med støtte til flygtningelejre. I Ukraine indgik man tilmed en aftale, som betyder, at EU-landene må sende ukrainere tilbage til Ukraine, hvis de opholder sig ulovligt i EU.

»Ukraine havde i en kort periode en rolle som ligner Libyens og Tyrkiets – bare i Øst. Der var også EU-støttede lejre, og man havde en tilbagesendelses-aftale, men den er næsten faldet fra hinanden på grund af urolighederne,« siger Martin Lemberg-Pedersen.

Også i Libyen måtte EU erkende, at uroligheder kom i vejen for det ønskede grænsesamarbejde. I 2010, kort før borgerkrigen brød ud, var den daværende svenske kommissær for indre anliggender, Cecilia Malmström, i Libyen. Her aftalte hun at udvide den eksisterende grænseaftale med Libyens daværende diktator Muammar Gaddafi, som derfor skulle have 450 millioner kroner de næste to år.

Det blev dog ikke til noget, da Gaddafi i 2011 mistede magten og sit liv. Derfor indgik EU i 2013 en ny aftale med en af de selvudnævnte regeringer, som var opstået i kølvandet på revolutionen. Herunder forsøgte man sig med en EUBAM-model, og EU afsatte 225 millioner kroner og 111 embedsmænd til en ny mission i et forsøg på at genoptage bevogtningen af Libyens kyster. Missionen måtte dog evakueres efter et år, da kampene blev for voldsomme i Libyen, som stadig var midt i en borgerkrig.

De etiske problemer

Aftalerne har gennem årene været kritiseret af både Amnesty International og Human Rights Watch, fordi de sørgede for, at flygtninge blev forhindret i at anvende

Hvorfor smuldrer vores tillid til politikerne?

Høring med eksperter og politikere.
Lørdag den 2. april kl. 13.00 til 16.30
Landstingssalen på Christiansborg, Kbh.
Besøgsindgangen.

Vi diskuterer årsagerne og løsninger på, hvad der skal til for at genskabe tilliden? Forfatter **Lars Olsen** og **Rasmus Nørlem Sørensen** interviewer forskerne **Jørgen Goul Andersen** og **Gitte Sommer Harrits**, kommentatoren **Troels Mylenberg**, kommunikationschef **Nicolai Kampmann** (3F), samt politikerne **Peter Hummelgaard** (S), **Josephine Fock** (Alt) og **Morten Løkkegaard** (V).

Pris: 50 kr, 20 kr. for studerende, gratis for NOTAT-abonnenter.

DEO Tlf. 70 26 36 66 Støttet af EuropaNævnet
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

TILMELD DIG PÅ **deo.dk**

November 2013: EU's embedsmænd i samtale med lokale gruppeledere i Libyen i forbindelse med EUBAM Libya missionen.

deres konventionssikrede ret til at søge beskyttelse i EU – hvilket blev gjort med meget barske metoder.

»I 2004 tog Kommissionen ned for at undersøge Libyen med henblik på at starte et samarbejde. Men der finder man så ud af, at Italien allerede har lavet aftaler, der inkluderer levering af en masse udstyr – herunder patruljebåde og 1000 ligpøser. Oven i dette støtter italienerne flere detentionslejre længere sydpå i ørkenen,« forklarer Martin Lemberg-Pedersen.

»Der var en kæde af lejre, hvor folk blev holdt indespærret af smuglere, politi og militær. Nogle lejre var kendt som voldtægtslejre, andre var berygtede for systematisk tortur med elektriske instrumenter og køller med pigtråd. Man regner med, at flere tusinde lig er blevet dumpet i ørkenen.«

Effekten af et effektivt styre

Spanien og Marokko har de seneste 30 år haft lignende aftaler, som betyder, at Marokko får støtte til at beskytte sine kyster og sine sydlige grænser samt til at spærre migranter og flygtninge inde i lejre for at forhindre dem i at rejse til Spanien. Den metode betød, i kombination med at ru-

terne ændrede sig, at antallet af migranter og flygtninge, som forsøgte at krydse dén grænseovergang, faldt drastisk igennem 00'erne.

»Det virker til en vis grad i Marokko, men det siger også noget om, at strategien kræver en helt bestemt form for styre. I Marokko har man indsat nogle gendarmere, der kører patruljer langt inde på det afrikanske kontinent og laver massedeportationer eller smider folk i de ufornelle lejre. Så det er altså kun totalitære regimer, som kan levere den form for løsning, som EU efterspørger,« siger Martin Lemberg-Pedersen.

En nyligt publiceret rapport af den franske forsker Jean-Pierre Cassarino, viser til gengæld, at antallet af flygtninge, som forsøger at krydse havet mellem Marokko og Spanien, er steget kraftigt – fra 101.800 personer i 2013 til 885.410 personer i 2015. De tal tyder på, at der også generelt er flere folk på flugt, vurderer Lemberg-Pedersen.

Fremadrettede løsninger

I dag er Libyen på vej mod én regering, hvilket igen åbner for, at EU kan forhandle nye aftaler med landet. Den løsnings-

model går flere lande ind for. I Tyskland kaldte man planerne gennem 00'erne for Den Libyske Løsning, og i Danmark har Socialdemokraternes gruppeformand, Henrik Sass Larsen, netop foreslået selvsamme løsning: At flygtninge bliver samlet i store lejre i Libyen.

»De aner intet om den brutale og blodige historie, som vi ikke engang skal et årti tilbage for at se. Det er helt utroligt, at de kan få sig selv til at foreslå det, når man ved, hvad der skete dengang,« siger Martin Lemberg-Pedersen, der også frygter, at EU's aftale med Tyrkiet kan udvikle sig i en lignende retning.

»Der er gode aspekter ved EU-Tyrkiet aftalen. Idéen om at hjælpe flygtninge i nærrområderne er selvfølgelig god nok. Det man kan være bekymret for, er den tyrkiske regering, fordi EU ikke er sikret nogen form for gennemsigtighed. Tyrkiets præsident, Recep Tayyip Erdogan, fyrede antikorrupsionspolitiet for nogle år siden, da de begyndte at se på hans egen økonomi. Samtidig er Tyrkiet i krig på flere fronter både internt og eksternt. De forhold gør, at jeg kan være alvorligt bekymret for, at aftalen vil skabe kritisable forhold for flygtninge i Tyrkiet.« ♦

Rejs med DEO

Det er som en slags højskole på hjul, hvor vi bliver klogere på EU, og de lande vi er i EU sammen med.

8 dages rejse gennem tre fascinerende og vidt forskellige hovedstæder

ESTLAND, LETLAND OG LITAUEN

Forårstur den 6-13. maj, sensommertur den 2-9. september 2016

Bliv klogere på de tre baltiske lande, deres historie, samfund, økonomi og politik. Vi møder lokale folk, og der bliver foredrag i bussen, guidede byvandring og tid på egen hånd i de tre smukke hovedstæder. **Pris: 6.800 kr.**

9 dages rejse med natur, historie, kultur og politik i Polen og Litauen

MAZURIEN

16-24. september 2016

I det nordlige Polen oplever vi rig natur i det Mazuriske Søområde, ridderborgen Malbork, Hitlers Ulveskansen, historiske Gdansk og Solidaritetsmuseet. Hjem via Vilnius i Litauen. Smukke sejlads og oplæg om Polen og Litauen undervejs. **Pris: 6.980 kr.**

5 dages rejse med politik, historie, vin og EU

STRASBOURG OG ALSACE

1-5. oktober 2016

Oplev EU og det smukke Alsace. Vi besøger EU-Parlamentet og Europarådet, oplever den historiske by Strasbourg, borgen Haut Koenigsbourg og kører ad den smukke vinrute med besøg hos vinbønder og den ældste vinby i Alsace. **Pris: 3.800 kr.**

3 dages rejse til EU's magtcentrum med debat, politik og kultur

BRUXELLES OG EU

Afgange: 2. april, 5. og 26. november 2016

Vi bliver klogere på EU, besøger de forskellige institutioner og oplever stemningen i EU's hovedstad. **Pris: 1.980 kr.**

LÆS MERE PÅ deo.dk

DEO

Tlf. 70 26 36 66

Støttet af EuropaNævnet
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

Flygtningekrisen skaber interne kampe i EU's medlemsstater

Regionale ledere går nu imod de løsninger på flygtningekrisen, som de nationale regeringer i Tyskland og Italien forsøger at gennemføre. Det skaber store politiske spændinger.

AF PETER RIDDERSBORG

INTERN KRITIK. Forsøg på at finde løsninger på flygtningekrisen skaber ikke kun uenighed mellem de forskellige EU-medlemsstater. De nationale regeringers håndtering af situationen møder i stigende grad intern modstand fra regionale ledere og højrenationale fraktioner.

I Norditalien er der stigende kritik af det program, der fordeler flygtninge fra den sydlige del af landet. Modstanden kommer ikke mindst fra selvstændighedspartiet Lega Nord, der sidder på magten i store dele af de nordlige byer.

I Lombardiet har partiets repræsentant på præsidentposten, Roberte Maroni, således truet regionens borgmestre med økonomiske sanktioner, hvis de accepterer at modtage flere flygtninge gennem landets fordelingssystem. Lega Nord's generalsekretær, Matteo Salvini, har ligeledes talt om at blokere statslige bygninger, som centralregeringen planlægger at bruge til at huse flygtninge.

Foruden indvandringsmodstanden har partiet også en generel antieuropæisk indstilling, som betyder, at partiet indtil videre har været imod alle de initiativer, man fra EU's side forsøger at gennemføre på flygtningeområdet.

En ny orden på vej

Selvom det utvivlsomt er ulovligt at blokere statslige bygninger og nægte centralregeringens flygtningefordeling, er det ikke utænkeligt, at partiet kan slippe afsted med det.

Det vurderer Gert Sørensen, lektor ved Københavns Universitet med speciale i italiensk historie og kultur. I takt med den øgede politiske opbakning udvides den yderste højrefløj's råderum i forhold til at gennemføre ulovlige aktioner mere eller mindre ustraffet, forklarer han.

»Politik handler jo om styrkeforhold. Hvis der er en politisk vilje og en folkelig opbakning, så bliver praksis jo i den retning. Uden at man skal drive sammenlig-

ningerne for langt, så så man det samme i optakten til fascismen. På et tidspunkt bliver loven ikke håndhævet længere, fordi det politiske skred er så langt fremme, at der er en ny orden på vej.«

Stigende opbakning på landsplan

Til trods for partiets historiske kamp for norditaliensk selvstændighed har Lega Nord i dag formået at vinde opbakning over hele landet. I meningsmålinger ligger tilslutningen på omkring 15 procent af stemmerne på landsplan, hvilket gør partiet til det største på højrefløj.

Det skyldes, ifølge Gert Sørensen, at partiet er lykkedes med en strategi, hvor man på den ene side modsætter sig fordelingen af flygtninge fra syd og på den anden side inkluderer den sydlige del i en fælles modstand mod indvandring og EU. Dermed er partiet ude i en balancegang mellem forskellige hensyn, som skal plejes for at sikre partiet størst mulig indflydelse, forklarer han.

»Det er jo et generelt træk ved mange af de populistiske partier, at de indeholder nogle indre modsætninger. Men det er ikke noget, der har konsekvenser for vælgeropbakningen.«

Regionsvalg skærper retorikken

I Tyskland bliver asylansøgerne ligeledes fordelt over hele landet. Det har sat gang i en række politiske slagsmål mellem forbundsregeringen og forskellige delstater, der mener, at fordelingen er uretfærdig.

Til marts er der valg i tre tyske delstater, og over hele landet stiger opbakningen til det nationalkonservative parti Alternative für Deutschland. Det skaber uro blandt de siddende politikere, forklarer Moritz Schramm, der er lektor i Tyske Studier på Syddansk Universitet.

»De steder, hvor der snart er valg, er man bange for, at AfD bliver meget stærkt, så her ser vi, at nogle forsøger at nærme sig højrefløjens retorik.«

Da partiet blev stiftet, var det primært skeptisk over for euro-samarbejdet

Horst Seehofer og Angela Merkel til CSU-kongres i 2015. Den bayerske ministerpræsident har siden efteråret kritiseret forbundsregeringens flygtningepolitik.

og de græske lånepakker. Siden har det flyttet fokus til indvandringsmodstand og en mere generel EU-skepsis. Partiet mener således, at Tyskland helt bør droppe kampen for at sikre EU's ydre grænser og i stedet fokusere på at holde flygtninge væk fra eget territorium. I januar sagde partiets leder Frauke Petry, at politiet om nødvendigt måtte bruge våben mod de nyankomne flygtninge, der forsøgte at krydse grænsen.

Alle midler skal tages i brug

Bayern er en af de delstater, hvor retorikken de seneste måneder er blevet skærpet. CSU, som er det konservative søsterparti til Angela Merkels CDU, har siden efteråret kritiseret landets officielle flygtningepolitik. Det til trods for, at CSU selv er del af den forbundsregering, der står bag.

Partiets bayerske ministerpræsident Horst Seehofer sagde i januar, at han var parat til at bruge alle politiske og juridiske midler for at dæmme op for tilstrømningen af flygtninge. Han støtter blandt andet et forslag om daglige kvoter for antallet af flygtninge, der kan få lov til at passere grænsen. Forslaget er

dog i strid med den tyske grundlov og er ikke en realistisk løsning, vurderer Moritz Schramm.

»Seehofer vil gerne vise handlekraft, og det er jo særligt, fordi han føler sig

truet af højrefløjen. Men en stor del af det er symbolpolitik.«

Som delstat har Bayern en vis grad af selvbestemmelse i forhold til egne grænser og kan blandt andet indsætte eget politi for at kontrollere dem. I praksis er det dog næsten umuligt at lukke grænserne helt, og det ville under alle omstændigheder være en dyr løsning, der ville koste over 100 milliarder euro, forklarer Moritz Schramm.

»Problemet er, at kritikerne af Merkel ikke rigtigt har nogen realistiske løsningsforslag.«

Retssag mod egen forbundsregering

I januar truede Horst Seehofer med at køre en sag ved den tyske folkedomstol, hvis ikke forbundsregeringen fik kontrol med flygtningesituationen. Ifølge Moritz Schramm er det et ganske usædvanligt scenarie, hvis CSU vælger at sagsøge partiets egen forbundsregering.

»Merkel vil ikke kunne acceptere, at Bayern lægger sag an, samtidigt med at ministre fra CSU sidder i regering. Historisk set ville det også være enestående, hvis CSU og CDU går fra hinanden. Det er næsten utænkeligt,« siger han.

Han vurderer defor, at valgene i marts vil være afgørende for situationen i Tyskland.

»Hvis de konservative taber stort, vil det øge presset på Merkel yderligere.« ♦

FLYGTNINGE – hvor findes løsningen?

AARHUS: Torsdag den 17. marts kl. 19-21.30, DOKK1, store sal.

KØBENHAVN: Torsdag den 31. marts kl. 19-21.30, Møderiet, Kbh. N

Der er over 30 mio. flygtninge i EU's nærrområder, heraf hovedparten fra Syrien og Afghanistan. Lidt over 1 mio. af dem kom til EU i 2015, og de 21.225 heraf søgte asyl i Danmark. Men konflikterne er ikke løst, så vi må forvente flere flygtninge til EU i 2016.

Hvad er paletten af løsninger, fra det nære til det store? Hvad kan og bør EU gøre. Og hvad kan og bør vi gøre nationalt og lokalt? Vi debatterer med en forsker, en journalist, en venligboer og en flygtning.

Pris: 50 kr, 20 kr. for studerende, gratis for NOTAT-abonnenter.

DEO Tlf. 70 26 36 66 Støttet af EuropaNævnet
EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst

TILMELD DIG PÅ **deo.dk**

Strid om flygtninge føjer sig til rækken af EU's kriser

På EU-topmødet i starten af februar, hvor flygtningesituationen stod øverst på dagsordenen, var budskabet fra både formanden, Donald Tusk, og regeringslederne, at EU må finde en løsning meget snart. Spørgsmålet er, om det er muligt.

AF RASMUS NØRLEM SØRENSEN

KRONIK. "Nej" til at deltage mere i EU's fælles retspolitik, lød det ved den danske folkeafstemning i december. Snart skal briterne til stemmeurnerne for at tage stilling til, om de fortsat skal være medlemmer. Men i hele Europa stilles der

spørgsmålstegn ved helt grundlæggende dele af EU-samarbejdet.

Hegn skylder op langs de tidligere næsten usynlige grænser mellem medlemslandene. Grækerne er under massivt pres for at få styr på tilstrømningen af flygtninge eller blive smidt ud af Schengensamarbejdet. Polen, Tjekkiet, Slova-

kiet og Ungarn modsætter sig ethvert forsøg på at effektivere beslutninger om kvoter for fordelingen af asylansøgere.

Flygtningespørgsmålet er ikke den første og måske heller ikke den største krise i EU. Den fejlslagne håndtering af finanskrisen, der har givet os syv magre år, er reelt et langt større problem. Men

Lige nu kæmper EU med at løse flere forskellige kriser. Problemerne med at finde en fælles måde at håndtere asylansøgere på, er bare en af udfordringerne.

hos nationalstaterne, der alt andet lige også råder over et militær og magten til at forsvare deres territorium.

Idealisterne lægger vægt på, at alle lande er gået fra at være lukkede enheder til at være dele i en større helhed. Grænserne og magten er blevet gennemhullet. Det er ikke længere de enkelte lande, der suverænt bestemmer. De er altid nødt til at operere i en kontekst af FN-konventioner, EU-regler og under hensyn til energiforsyning og handelsmuligheder med andre lande.

Teoriene svæver ikke frit i luften. De afspejler i høj grad virkelighedens Europa, der har udviklet sig gennem de seneste mange år. De enkelte lande i EU har opgivet en stor del af deres selvbestemmelse, men de har også opgivet at bekæmpe hinanden. Ikke bare med våben, men med alle de andre hårde magtmidler, som stater har til rådighed. Idealisterne stod indtil for få år siden med den stærkeste analyse på hånden: Intet land er en ø.

Alles kamp mod alle

I dag er billedet af det "idealistiske" Europa begyndt at krakelere. For lige nu foregår der faktisk en kamp mellem landene. Den mest tydelige er kampen om, hvem der skal tage imod flygtninge. En kamp om, hvem der skal tage ansvar for problemer, som ingen lande ønsker eller har råd til.

Når man ser på det seneste halve år, bærer politikken i højere og højere grad præg af en "realistisk" tro på, at det er de enkelte stater, der må sikre sig selv. En lang række lande har indført grænsekontrol, Ungarn har bygget hegn mod nabolandene, Danmark prøver at skræmme flygtninge med advarselsannoncer og stramninger af adgang til goder for asylansøgere – og selv Sverige har måttet skærpe registrering og grænsekontrol betydeligt.

Gruppepres frem for fællesskab

Endnu et tegn på, at realismen er ved at få greb i de europæiske lande, er, at den såkaldte Visegrad-gruppe – der består af Polen, Tjekkiet, Slovakiet og Ungarn – åbent opererer med deres egen dagsorden. De ønsker at støtte Bulgarien og Rumænien i at lukke deres grænser til Grækenland og Serbien. Det vil medføre, at grækernes problem kun vil vokse. Og det vil betyde, at en større del af flygtningene vil lande i fattige nabolande til EU.

Værre er det, når man ser, hvordan EU som fællesskab agerer politisk. I forhold til Grækenland er et flertal af de 28 lande blevet enige om, at grækerne må tage sig sammen. 50 punkter har de fundet, hvor der skal strammes op på asylmodtagelse og registrering af migranter, hvis grækerne ønsker at fortsætte i Schengensamarbejdet. Det er gruppepres nærmere end fælles handling.

Det er ikke en reel mulighed, at Grækenland, der modtager langt størstedelen af flygtningene til Europa, og fortsat er i dyb økonomisk krise, sådan bare lige kan tage sig sammen. Manøvren skal nok nærmere give de andre lande en undskyldning for at suspendere Schengenreglerne og lukke deres nationale grænser.

Magt til at skabe problemer

De mange kriser peger alle i retning af et grundlæggende problem. EU har magten til at skabe en lang række problemer, men så længe medlemslandene er uenige om kursen, har hverken EU eller de enkelte lande reelt mulighed for at skabe løsninger.

Det er måske særligt tydeligt med flygtningekrisen, hvor man i EU faktisk har kunnet gennemtrumfe en beslutning om at fordele 160.000 flygtninge – men kun ganske få hundrede er reelt blevet fordelt. Det skyldes simpelthen, at medlemslandene ikke har arbejdet med på at gennemføre beslutningen.

Men et lignende problem er opstået med debatten om velfærdsturisme og social dumping. I EU-samarbejdet har man kunnet cementere princippet om fri bevægelighed for arbejdskraft i traktaten. Men man har ikke kunnet træffe fælles politiske beslutninger om, på hvilke vilkår den frie bevægelighed skal foregå.

Der er et politisk tomrum i Europa. En mangel på magt til at løse de udfordringer, som EU skaber for borgere og lande. Det tomrum må enten fyldes af medlemsstaterne, der tager beslutninger tilbage fra EU. Eller det må udfyldes af et EU, der får større opbakning fra medlemslandene. Uanset hvad, må EU's borgere på banen og sikre sig indflydelse på deres egen fremtid. Det kan ikke overlades til traktater og EU-dommere at beslutte, hvordan vores samfund skal fungere fremover. Det kan tydeligvis heller ikke overlades til de nuværende magthavere alene at føre os gennem Europas mange kriser. ♦

flygtningekrisen er en værdipolitisk bombe, der understreger den økonomiske og demokratiske krise.

Vi har hørt meget om, at det har givet medvind til den EU-kritiske højrefløj. Men det er langt mere markant, at ledere fra store midterpartier i hele Europa, gentager et fælles mantra: Vi er villige til at tage alle midler i brug for at bremse flygtningestrømmen.

Idealisme eller realisme

Der er en fundamental skillelinje mellem dem, der mener, at Europa har et ansvar – og så dem, der ser det som en historisk dumhed at byde flygtninge velkommen.

I studiet af international politik skelner man mellem to grundlæggende typer af teorier: Realisme og idealisme. Realisterne antager, at magten fortsat ligger

Den kulturelle forklaring

Verden bliver mere og mere kompleks, men det behøver vores forklaringer heldigvis ikke at blive. I dag kan alt nemlig koges ned til et spørgsmål om kultur.

AF STAFFAN DAHLLÖF

KULTUR. For nogle år siden fik jeg ofte spørgsmålet: »Sig mig, er danskerne racistiske?«

Spørgeren kunne være en svensk politiker, en embedsmand eller bare en bekendt. Svenskerne ville gerne forstå, hvad der skete i det danske, og forklaringen måtte findes i danskernes natur; hvordan de er inderst inde.

Men spørgsmålene går også den anden vej. Et spørgsmål, jeg alt for ofte får i dag lyder noget i retning af: »Sig mig, hvordan kan svenskerne acceptere at leve under DDR-lignende forhold?«

Fælles for de to spørgsmål er forestillingen om, at noget er ravsuskende galt på den modsatte side af Øresund, og at det bedst kan forklares ved henholdsvis danskernes og svenskernes iboende egenskaber – deres natur.

Problemet er så, at det ikke er helt ligetil at se forskel på en dansker og en svenskers ydre, og derfor giver ordene etnicitet eller "race" ikke rigtigt nogen mening, ligesom at religion i denne sammenhæng også har udspillet sin rolle.

Derfor må naturbegrebet vige til fordel for et ord, der stort set forklarer alt – kulturen.

Det begreb er i den grad blevet omsigribende og populært til at forklare hvad som helst, for eksempel overgrebene på kvinderne ved banegården i København nytårsaften.

Den kulturelle forklaring siger, at gerningsmændene gjorde, hvad de gjorde, fordi de var mænd, på en eller anden måde muslimer, asylansøgere eller migranter, – vist nok nordafrikanere – i hvert fald en form for kriminelle udlændinge, som agerede på en organiseret eller spontan måde (og i øvrigt berusede).

Det er en forklaring, der er bred nok til at

sige alt og dermed ikke noget som helst. Nu kan man i den her sammenhæng ikke være tydelig nok. Eksemplet er ikke valgt for at undskylde eller at relativere overgrebene. De kan helt sikkert forklares blandt andet med gerningsmændenes opvækst, indlærte kønsroller, og religiøst prægede forestillinger. (Alkoholforbruget og diverse sociale forhold helt og aldeles udeladt.) Overgrebene kan bare ikke forklares med tågebegrebet kultur.

Og dog. Hvis det nu faktisk er sådan, at svenskerne inderst inde er opdyrkede racistiske og danskerne DDR-programmerede undersætter (eller var det omvendt?) så har et-ordsforklaringen en funktion. Tilværelsen bliver så meget enklere at overskue, når man ikke komplicerer tingene. Det er en klar styrke ved den kulturelle forklaring. ♦

Visiting the Tax-avoidance Experts

Debatmøde på engelsk med sociolog Brooke Harrington
Tirsdag den 8. marts kl. 17.00-18.30
 Møderiet, Fælledvej 12, 2200 Kbh. N.

Normale love og skatteregler gælder ikke for verdens superrige. Det skyldes blandt andet en lille elite af formueforvaltere, der arbejder for verdens rigeste mennesker. Brooke Harrington har som forsker deltaget på formueforvalternes uddannelser, besøgt 18 skattely og lavet en lang række interviews.

Brooke Harrington er lektor i økonomisk sociologi ved Copenhagen Business School (CBS). Mødet foregår på engelsk.

Deltagelse 50 kr., 20 kr. for studerende, gratis for Notat-abonnenter.

TILMELD DIG PÅ **deo.dk**

DEO Tlf. 70 26 36 66 Støttet af EuropaNævnet
 EU-debat – mere spændende – mindre fastlåst